

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ).—'Ο Προκόπης, ό Κολαούζος, βέροσ Πειραιώτης, έχει την ταβέρνα του στω λιμάνι, στα Καρβουνιάρικα, και δουλεύει καλά κ αι ζή άνετα, δέξα νάχη ό Θεός ! Δέν πουλάει όμως μοναχά κρασί. Για να βγάξη τά στραβά έξοδα, προεξοφλεί και συντάξεις

κι' ευκόλυνει διάφορες φτωχογοναϊκόβλες. Μιά από τίς χήρες αυτές σεμνή κι' ώμορφη, τή συμπάθει στο τέλος, τήν έρωτεύεται και τής ζητάει να γίνει γυναίκα του. 'Η άηροστάτευτη ή χηρούλα δέχεται Γι'νετα ό γάμος, ό Προκόπης άποχτάει κι' ένα παιδί, τό Γιάννη, μά δέν είν' εύτυχιώμενος. 'Η γυναίκα του λιώνει σιγά-σιγά, μαραίνεται και τού πεθαίνει.. Κι' ό Προκόπης άφοσιώνεται πειά στο παιδί του, τό Γιάννη του, τό καμάρι του. Τόν στέλνει στο σχολείο κι' εινε γι' αυτόν πατέρας μαζί και μάνα. Τή νύχτα αυτή ό Προκόπης κουστοπίνει με τούς φίλους του στην ταβέρνα του και τούς λέει τά παρατόνά του. "Έχει μετανοιώσει που σπουάσες τό παιδί του" κι' εινε έτσι άφορη ή νά πάη τό μυαλό του άερα και να τό ρίξει στα μεγαλεία. 'Ο Γιάννης έχει γυρισσει τώρα άπ' τήν Εύρώπη, έχει έκθέσει ύποψηφιότητα για βουλευ. τής Καλοπαντρεύτηκε, μπήκε στον καλό κόσμο. Τή βραδυά αυτή ό νέος πηγαίνει και βλέπει τόν πατέρα του στην ταβέρνα, και τού προτείνει να κλείσει τό μαγαζί του και να πάη νά ζήσιν κι' αυτός με τόν καλό κόσμο. 'Ο Προκόπης όμως άρνείται.

(Συνέχεια έκ τού προηγούμενου)

— Τώχω για κάτι ρεμάλια, άποκρίθηκε ήσυχα ό Προκόπης; άπ' αυτά τού λιμανιού, που μούχρονται καμιά φορά και σκανταλιζούνε τά λουκέτα τού μαγαζιού. Πάρτο!
— Τι να τό κάνω; Ρώτησ' ό Γιάννης τρομαγμένος.
— Χτύπα δώ! Φώναξε ό Προκόπης; κι' έδειξε τό κεφάλι του: "Η έσύδ! Κι' έδειξε τήν καρδιά του..." Όπου σ' άρρεσι.
"Άφησε τό πιστόλι άπάνω στο τραπέζι. Άπ' έξω άκούστηκε τραγουδι από δυό μεθυσμένους φωνές...
— Μπαμπά! Φώναξε ό Γιάννης, συγκινημένος.
— Τό ίδιο είν' αυτό, που με πικρακάξενά κάμωω... Φώναξε

ό Προκόπης; Πώς να φύγω από δώ και που να πάω; Τριανταπέντε χρόνια πέρασα σ' αυτή τήν ταβέρνα, σ' αυτό τό πατάρι, σ' αυτό τά βαρέλια, σ' αυτό τό τεζάκι... Νά σ' αυτό τό βαρέλι πρωτοφιλησα τή μάνα σου, σ' αυτό τό πατάρι σέ πρωτοαναούρισα, όταν πέθανε και σ' άφησε μαρό. Άπ' αυτή τή σκαλίτσα κατέβηκες τήν ημέρα, που πήγες σχολείο με τή σάκκα σου—ήτανε μία μικρή σάκκα από μαύρο μουςαμά—και βγήκα σ' αυτή τήν πόρτα—κι' έδειξε τήν πόρτα τού μαγαζιού—να σέ καμαρώσω ποφρευγες!

Και πήρε πάλι τό πιστόλι άπ' τό τραπέζι και τού τό πρότεινε:

— Πάρ' το ντέ! Πάρτο και χτύπα!...

Δυό μεθυσμένοι μπήκαν δραμητικά στην ταβέρνα: "Ένας με ναυτικά, με μπλούζα και κολαρύνα κι' ένας εργατικός μουντζούρης που φανότανε σά θερμαστής. Κρατιέντανε μπράτσο με μπράτσο και τραγουδούσανε και τρικλιζάνε—κι' αυτοί και τό τραγουδι τους:

'Εριζούμ τριανταένα!
'Εριζούμ τριανταδυό!
'Εριζούμ τριαντατρία και μιού...

— "Ε, έ, έ! Φώναξε ό έρ-

γατικός, βλέποντας τό γέρο με τό πιστόλι στο χέρι: Για βάστα, κύρ Προκόπη! Τι γίνετ' έδω πέρα; Φόνος έξ άσημάντου άφορηής;

'Ο Προκόπης άφησε πάλι τό πιστόλι στο τραπέζι.

— Κάνει άσκήσεις σκοπεύσεως επί άκινήτου στόχου! Φώναξε, γελώντας, ό ναυτικός και κυτιάζοντας καλά τό Γιάννη...

— Τό μαγαζί έχει σφαλίξει τούς ειπε ό Προκόπης.

— Καλό κι' έμεις πώς μπήκαμε; Ρώτησε ό εργατικός.

— Μ' άχτινοσκόπησι! Φώναξε γελώντας ό ναύτης.

— Τό μαγαζί έχει σφαλίξει, ξαναείπε ό Προκόπης; ότι έτοιμαζόμενα να κατεβάσω τά ρουλά.

— Κατέβαστα, ειπε ό εργατικός; Θά μείνουμε όπως ό κύριος!
— 'Ο κύριος εινε δικός μου λογαριασμός, έκαμε ξερά ό Προκόπης.

— Βρέ κάπου τόν ειδα αυτόνε σήμερα! Φώναξε ό ναύτης, που δέν σφηνε από τά μάτια του τό Γιάννη.

— Στόν ύπνο σου! "Έκαμ' ό εργατικός. Που άλλοδ να τόν έβλεπες, άφου τά κοπανάμε από τίς πέντε;

— Τόν ειδα σοδ λέω! Ξαναφώναξε ό ναύτης βάνω στοίχημα. — Στάσου να δής. — Τόν ειδα κολλημένο στον τοίχο!

— Όχι να μνή τόν ειδες κολλημένο σέ γράμμα! τούπε ό εργατικός!

— Στόν τοίχο, σου λέω, έπέμενε ό άλλος; άπόξω άπόνα φορνο.

— Εινε ό κύριος Κόλας— ειπε ό Προκόπης—για να δώση τέλος σ' αυτή τήν κουβέντα, που καταλάβαινε ότι πέραζε τό παιδί του.

— Ναι, γιά σου Κόλας! Φώναξε ό ναυτικός. 'Υποψήφιος βουλευτής 'Αττικοβωιωτίας! Σιγά τ' άσκια κι' είν' από λάδι!

Κι' όι δυό μεθυσμένοι σκάσανε τά γέλια, τρανταχτά, άκράτητα.

— Ήρεις γιατί γελάμε, κύρ Προκόπη; Γιατί εινε μία δυσκολία; Για τό Μερκούρη— άς ύποθέσουμε—φωναζόμε; Μερκούραρος! Για τόν Κόλα; Πώς θά φωνάζουμε στή διαδήλωση!

— "Άς τα! Φώναξε ό ναύτης; Βράσε ρύζι! Και, γυρίζοντας στον Προκόπη, πρόσταξε: Πιάσε δυό ποτηράκια!

— Δέν πουλάω κρασί, παιδιά! Αφήστε με... τραβάτε... ειπε ό γέρος παρακαλετά, Κι' ύστερα φώναξε στον εργατικό: Στο ζητάω χάρη έσσανε. Μιχάλη.

— "Άς εινε καλά τό γινάτι σου, έκαμε ό εργατικός. Και, γυρίζοντας στο νούτη, πρόσταξε: "Άμα σοδ λέει ό κύρ Προκόπης δέν έχει—δέν έχει Μεταβολή! Άπαρσι!

Και βγήκαν άπ' τήν ταβέρνα τραγουδώντας. 'Ο Γιάννης έννοιωσε τόν κάθε λόγο τούσά χαστούκι κι' έβραζε μέσα του. Τους παρακολούθησε με τή ματιά του ως που βγήκαν, για να ξεοπάση:

— Εινε ζωή, λοιπόν, αύτη, μπαμπά;

— Ειναι ή ζωή μου, τού φώναξε ό Προκόπης; Έμένα δέ μου κάνει κακό.

— Μου κάνει όμως έμένα!

— Τώχω για κάτι ρεμάλια, άποκρίθηκε ήσυχα ό Προκόπης.

Ξαναείπε ο Γιάννης. "Αν εσύ πονείς πού μ' έχασες, πού δέ μ' έχεις πιά κοντά σου, νομίζεις πώς έμένα δέ μέ μέλλει; Νομίζεις πώς ή καρδιά μου δέ ματώνει νά σ' αισθάνομαι μοναχό; Νά ξέρω πώς παιδεύοσαι σ' αυτή τήν ηλικία, μ' αυτό τόν τρόπο; Κι' ύστερα μπαμπά...δουκί' αν έφυγα από κοντά σου, όσο και ν' άλλαξα τ' όνομά μου, όσο και νά πλάσαμε τό παραμυθι του μακρνουθίου... τό πράγμα όμως μένει: Οι έχθροί μου, οι έχθροί τους, όσοι θέλουν νά μ'ας κάνουν κακό, θά πάνε νά τό ξεσκαλλοουν. Θ' αρχίσουν νά τό ψυθρίζουν, δεξιά κι αριστερά... "Όσο άνεβάζω και φουντώνει ό φθόνος τους, τόσο θά μεγαλώνη κι ή βουή τριγύρω μας και στό τέλος θά παρουσιασθή σά σκάνδαλο, πού κάθε στιγμή θά φοβερίζη νά μ'ας θάψη από γελούο. Κι' ή αίτια θάσαι ού.

— "Εγώ; Φώναξε ό Προκόπης μέ κατάπληξη κι' αγανάκτηση. Μονάχοι σας τά φτιάξατε όπως τά φτιάξατε. "Ηρθες νά μέ ρωτήσης πού τήν πήρες; "Ηρθες νά μ' έρωτήσης π' άλλαξεξ τ' όνομά σου; "Όλα μου τά τες ύστερα. Τι θές νά κάνω; — Μην ξεχνάς, μπαμπά—άποκριθή ό Γιάννης πώς τό πρώτο βήμα σ' αυτό τό δρόμο, τόκαμες εσύ, πού μ' έφτιαξες αυτό πού είμαι και πρέπει νά ξέρης πώς τό πρώτο βήμα προσδιορίζει τό δεύτερο, τό τρίτο, τό τέταρτο, τό πέμπτο. Σου γευόμω νάσαι συνεπής. Δέ μπορούμε νά σταθούμε στά μισά του δρόμου... "Έκαμες αυτό τό βήμα θά κάνης και τό τελευταίο. — Τό πιστόλι, είν' ακόμα εδώ, έκαμ' ό Προκόπης, κυτάζοντας τό τραπέζι.

— Πολύ καλά, είπε ό Γιάννης, στραβός από πείσμα. Τότε, ηγαίνω. Ζωντανό δέ θά μέ ξαναδής ποτέ. "Θύρηξ νά μέ φιλήσης πεθαμένο!" — Τι λές, μωρέ παιδί μου; — Μά πού άλλο τό μ' σπράχνεις μέ τήν άρνησί σου; Νομίζεις πώς διαν τό οούσουρο φουντώνη, όταν έλο. Θ'χ μέ δέχονται μέ τό χαμόγελο του σαρκασμού, στά χείλη, όταν θά κινδυνέω νά χάσω τό στάδιό μου, τήν εύτυχία μου, τή γυναίκα μου τήν ίδια, θά μ' απορώ, μπαμπά, νά ζήσω, έστω και γιά μιά στιγμή; Ξέρω τόν έαυτό μου. Δέν είμαι άπ' εκείνους πού μπορούν νά ύπομεινουν' θά δώσω τέλος... Καί κυτάζοντας τόν γιά μιά στιγμή στά μάτια μ' αδιόρατο χαμόγελο, πρόσθεσε άρπά και ήσυχα: — Ξέρεις και φέρνεις γιά επιχείρημα τό πιστόλι... Δέν είμαι τόσο τραγικός. "Έχω άλλο όπλο, πιο μαλακό έγώ: τό ρολόι."

"Έφερε κάτω από τά μάτια του τό άριστερό χέρι πούχε τό βραχιόλι—ρολόι πού φορούσε. Καί του φώναξε ξεστό: — Λοιπόν, μπαμπά' άρκετά μιλήσαμε' όσο τριάντα δευτερόλεπτα πρέπει νάχω τήν άπάντησί σου; Ναι ή όχι; — "Όρliste! "Όρliste ή νέα γενεά—στέναξε ό Προκόπης:

"Όλα θά θέλει μάνι — μάνι. Κάνει πρώτα μιά δουλειά κι' ύστερα τήν άποφασίζει' τήν άποφασίζει πρώτα κι' ύστερα τή συλλογίζεται! Καί πρέπει τώρα νά σου δώσω άπόκρισι! Μά πώς μωρέ παιδί μου, θά πηδήσω άπ' τήν τοβέρνα στό σαλόνι σέ τριάντα δευτερόλεπτα; — "Άλλοι πηδήσανε πιο γρήγορα—του φώναξε ό Γιάννης—κι' όχι άπ' τήν ταβέρνα μ' άπό τή φυλακή.

— Μά γώ δέν ξέρω τά τρία κακά τής μοίρας μου, έκαμε ό Προκόπης. Πώς θά σταθώ εκεί μέσα; — Μην τρομάξεις, μπαμπά! Βερνίκι είν' όλα αυτά! Θά σέ βερνικώσουμε λιγάκι και τελείωσε. — Μά εγώ δέν είμαι, γιά τήν ώρα, παρά ένας μπάρμπα. Πώς θά φυτρώω άξάφνα πατέρας; — Αυτό είνε ίσα—ίσα, πού μ'ας βοηθάει, τόν βεβαίωσε ό Γιάννης. "Η Ριρή έχει ένα σχέδιο θαυμάσιο. Θά ιδής. Είνε καταστραμμένο τέλεα.

— Μέ θέλει κι' ή γυναίκα σου; Ρώτησε χαρούμενα ό Προκόπης. — Αυτή πού πάντων, τόν βεβαίωσε ό Γιάννης. Σήκωσε επανάσται' εδω θά σέ χοράρηθω σ' έξη μή στάει και μη βρέξει... Σου έτοιμάζει έγγονάκι' θά παίξης μαζί του. — "Εγγονάκι; Τι λές μωρέ παιδί μου; — Θά ξανάβρης μαζί μας τή ζεστασιά του σπιτιού, πού

τήν έχεις χάσει τόσα χρόνια. — Δέν πρέπει, βρέ παιδί μου, νά' τό ξέρω κι' εγώ, αυτό τό σχέδιο; — Θά τό μάθης άργότερα: Τά τριάντα δευτερόλεπτα πέρασαν; Ναι ή όχι;

"Ο Προκόπης ασταίμενος, άναστατάμενος, βαθείά συγκινημένος μωριμύριζε τώρα: — Τό έγγονάκι μου... ή ζεστασιά του σπιτιού... τό παιδί μου... ή δουλειά μου... ή ζωή μου... — Ναι ή όχι; Φώναξε ό Γιάννης δυνατά, σά νά χτυπούσε μέ καμτοίκι τήν άναπόφασίτη θέλησι του γέρου. — "Όχι... άποκριθηκε ξέψυχα ό Προκόπης ύστερα από μεγάλην έσωτερικόν άγώνα.

"Ο Γιάννης έπαιξε τότε τό τελευταίο του χαρτί, βέβαιος γιά τή νίκη: — Τότε, είπε ήσυχα, άντίο γιά πάντα, μπαμπά... Κι' έκαμε νά φύγη. "Ο Προκόπης τόν παρακολούθησε ως νά φθάση στό κατώφλι. "Άεφνα ξεφώνισε: — Στάσου, μωρέ παιδί μου! Γιατί μέ κάνεις έτσι; Σέ τριάντα δευτερόλεπτα δέν έχω ποτέ άποφασιστείποτα. Κάντα τριανταπέντε, σαράντα, σαρανταέντε!.. — Έέλω άμηση άπάντησι; Ναι ή όχι; — Κατάλαβα, άνατέναξε ό Προκόπης; Καρμανιόλα! Στάθηκε μιά — δυό στιγμές άναπόφασίτος, προχώρησε πρós τό τεζάκι, πήρε ένα πανί, πήγε στόν μαυροπίνακα μέ τά βερεσείδια κι' άρχισε νά τά σβώνη. — "Ο Γιάννης έπέμεινε: — Θέλω άπάντησι!

"Ο Προκόπης τορρίξε μιά ματιά γεμάτη λύπη και δείχνοντας του τό μαυροπίνακα, του είπε μέ φωνή πνιγμένη: — Δέ βλέπες; Σου τήν έδωσα! — Δηλαδή; Ρώτησε ό Γιάννης μ' άπορία. — "Έκλεισα τό μαγαζί! Έκαμ' ό Προκόπης. "Εσφυσα τά βερεσείδια. — Είσαι μεγάλος μπαμπά, είσαι ύπέροχος! Φώναξε ό Γιάννης μ' ένθουσιασμό. — Κολοκύθια, τουπέ ό γέρος περιλπουος; Δέν είμαι τίποτα: Είμαι πατέρας!

||

"Ο Γιάννης, γυρίζοντας στό σπίτι του, ένα κομψό παλατάκι, στό Κολωνάκι, άνέβαινε, τρία—τρία, τά σκαλιά, πετούσε άπ' τή χαρά του. "Αμα ή Ριρή τόν είδε στήν επάνω πόρτα, έτρεξε στή στιγμή κοντά του. Τόν περίμενε άφρες στό χώλ, διαβάζοντας ένα καινούργιο έγγλέζικο ρομάντσο.

— Λοιπόν; Τόν ρώτησε μ' άγάπια. — "Όλα έν τάξει! Δέχτηκε! Είπε ό Γιάννης λαχανιασμένος.

"Η χαρά πλημύρισε φώς τό πρόσωπο τής Ριρής. Τά γαλαζοπράσινα μάτια της, πού συχνά σά νά φωσφορίζανε, δυοια μέ τής γάτας, τόν άγκαλιάσανε μέ μιά ματιά γεμάτη ίκανοποίησι: — Μπράβο, Ζάν, του είπε, τά κατάφερες περίφημα! Πρέπει όμως νά κάμουμε όσο μπορούμε πιο γρήγορα, μην τύχη και μετανοήσω. Είν' ανάγκη νά φύγουμε ούριο τό βράδυ, άν είνε δυνατόν, γιά τή Θεσσαλονίκη... — Αύριο τό βράδυ! Αύριο τό βράδυ! "Έκαμε ό Γιάννης άυπόμονα πώς τάχεριε όλα εύκολα εσύ. Μ' άν δέχτηκε παιδί μου, δέ θά πη και πώς μπερή νά κλείση τήν ταβέρνα σήμερα κιόλα! Πρέπει νά ιδή ό άνθρωπος πώς θά βουλευτή. "Αν θά τή πουλήση... άν θά τή νοικιάση... Τέλος πάντων σέ ποιόν θά τήν άφήση.

— Θά τήν άφήση σ' έναν όποιονδήποτε, είπε γρήγορα, ή Ριρή, και θά μέ ακολουθήση. Μ' άφίνης έμένα νά ένεργήσω όπως ξέρω; Θά κατεβούμε αούτή τή στιγμή στόν Πειραιά... Καί δ,τι άρχισες εσύ, θά τό άποτελειώσω εγώ; Πρέπει νά τόν πειλούμε νά φύγουμε, όσο μπορούμε πιο γρήγορα γιά τή Θεσσαλονίκη.

— Για τή Θεσσαλονίκη; Ρώτησε μ' άπορία ό Γιάννης. ("Άκούθει)

'Εριτζούμ τριανταένα... 'Εριτζούμ τριανταδύο...